

Utrecht, 29 maart 2013

Betreft: Internetconsultatie nadere voorschriften bij de wet passend onderwijs

Wat is uw reactie op voorgenomen uitwerking van verschillende onderdelen van de wet passend onderwijs in dit besluit?

De reactie van namens de VO-raad:

Passend Onderwijs was bedoeld om een 'beweging' op gang te zetten in de richting van het 'reguliere' VO. Daarbij leek, door het samenvoegen van middelen en van VSO en VO in een SWV, er daadwerkelijk veel meer flexibiliteit mogelijk te zijn. We zijn ambitieus aan de slag gegaan met flexibele onderwijsondersteuningsarrangementen. Die flexibiliteit, van 'slagbomen' waarachter kinderen vier jaar geplaatst worden naar ondersteuning op maat, is essentieel om de doelen van Passend Onderwijs te halen. Sindsdien zijn er allerlei voorschriften die de flexibiliteit steeds verder beperken. Een belangrijke aanleiding om het stelsel van extra ondersteuning (voorheen zorgstelsel) was om de bureaucratie daarbij zoveel mogelijk te beperken en efficiencywinst te behalen. De onderdelen van de Algemene Maatregel van Bestuur zijn dus vooral bekeken vanuit de vraag of deze verhelderend en behulpzaam zijn voor het onderwijsveld en of ze niet leiden tot (te veel) extra bureaucratie. Het vervangen van slagboomdiagnostiek door handelingsgericht denken en werken is juist een van de belangrijkste middelen om goede zorg te bieden en om efficiënt met de financiële middelen om te kunnen gaan. Als dit weer dichtgeregeld wordt, vervallen de voordelen en blijven we alleen achter met de nadelen van Passend Onderwijs, de budgettering en alle extra regels die er voor vo scholen bijgekomen zijn. Bij het verleggen van verantwoordelijkheid naar swv en scholen hoort ook de beleidsruimte om dat goed te kunnen vormgeven. Vanuit die redenering komen we op de volgende thema's:

Ontwikkelingsperspectief

In artikel 15c wordt gesteld dat het ontwikkelingsperspectief voor het vo in ieder geval informatie over de mogelijkheden tot vervolgonderwijs moet bevatten.

Vervolgonderwijs is alleen mogelijk als een leerling in staat is om een diploma te halen. Het is voor te stellen, dat dat (nog) niet voor alle betreffende leerlingen mogelijk of te voorspellen is. In de tekst van artikel 15c wordt gesuggereerd, dat dat geen optie is.

Door de wetgeving in verschillende sectoren zou in de praktijk de volgende situatie kunnen ontstaan: het zou zo kunnen zijn dat een vso uit meerdere swv'en leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring (tlv) krijgt en dan op basis van sectorale wetgeving (SO/WEC) zelf nog toelatingsonderzoek eist c.q. uitvoert. Dat kan niet de bedoeling zijn: gescheiden wetgeving, twee loketten, wachtlijsten, langere procedures,kortom: organiseren we niet opnieuw de schaduwkanten van het oude systeem? De derde zin in paragraaf 1.1 van de nota van toelichting: "Dezelfde nadere voorwaarden" zou tot die conclusie kunnen leiden. Het kan niet zo zijn dat het VO bij een ontwikkelingsperspectief hetzelfde moet doen als wat nu aan de poort van het VSO gedaan moet worden.

Toelaatbaarheidsverklaring/Deskundigen samenwerkingsverband (artikel 34.8)

In artikel 34.8 wordt de orthopedagoog én een andere gedragswetenschapper genoemd als deskundigen die adviseren over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het speciaal onderwijs. Twee reacties hierop:

- De onderbouwing van het voorschrift om persé voor een orthopedagoog te moeten kiezen is onvoldoende. Dit zou meer in algemene termen een gedragswetenschapper of deskundige genoemd kunnen worden, zodat het samenwerkingsverband daar zelf een keuze in kan maken.
- Het lijkt erop dat er minstens twee gedragswetenschappers nodig zijn voor de toelaatbaarheidsverklaring. Vraag is of dat altijd noodzakelijk is en of dat niet tot extra kosten en bureaucratie gaat leiden.

Het zou aan de samenwerkingsverbanden over gelaten moeten worden welke deskundigen zij inzetten. De meeste samenwerkingsverbanden hebben in de huidige situatie prima functionerende commissies permanente leerlingzorg waarbij zij zelf de deskundigheid geregeld hebben, vaak dmv inzet schoolpsycholoog.

Juist omdat het swv ook de indicatietaak van de rvc overneemt in 2015 dient voorkomen te worden dat er uit verkokerde wetgeving weer meerdere loketten ontstaan (PCL, TLV, advies, ...). Bovendien zegt de nota van toelichting in paragraaf 1.2, voorlaatste zin, dat de inzet van deskundigen aansluit op de "kan-bepaling" met betrekking tot advisering. Het gestelde over de deskundigen heeft meer het karakter van een "moet-bepaling".

Voorschriften Orthopedagogische Centra (opdc) (artikel 26)

De onlangs gepubliceerde OCW-brochure "Een passend onderwijsprogramma voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs" bevat richtinggevende tekst over wat we tot voor kort mochten noemen "tussenvoorzieningen". Eén daarvan is het opdc. Daar wordt meestal over gesproken en geschreven in de zin van een fysieke voorziening, alsof het een school(gebouw) is. Dat is in ongeveer 25 swv'en ook het geval, maar wat breder voorkomt: een leerling staat ingeschreven op een school en ontvangt

elders les/begeleiding, in een fase om de schoolloopbaan te herstellen of om te buigen naar een passender plek/voortzetting. In die fase, waarin school van inschrijving en school van les/begeleiding niet dezelfde zijn, berust de verantwoordelijkheid van het tijdelijke programma (inrichting, kwaliteit, e.d.) bij het bestuur van het swv. OCW en inspectie hebben daarbij in een bespreking onlangs aangegeven dat een dergelijk traject van iedere individuele leerling gezien moet worden als een opdc(-traject). In de AMvB wordt de indruk gewekt dat een opdc om een fysieke voorziening gaat. Het moet duidelijk zijn dat wanneer een leerling vooralsnog tijdelijk wordt begeleid met een aanbod dat ingevuld wordt door een vso-school, maar nog ingeschreven staat op het vo, het vo een ontwikkelingsperspectief van die leerling moet hebben en dat die bepaling voor het vso pas geldt als de leerling daar daadwerkelijk wordt ingeschreven nadat het swv een tlv heeft afgegeven. De tekst van de AMvB is daarin niet duidelijk genoeg.

In lid 3 van artikel 26 wordt voorgeschreven dat leerlingen die langer dan 3 maanden een programma volgen bij een opdc onderwijs ontvangen van bevoegde docenten. De VO-raad dringt erop aan dat 1) deze termijn in onderbouwde gevallen tot maximaal een jaar uitgebreid mag worden en 2) dat deze voorwaarde gerealiseerd mag en kan worden door afspraken met de andere scholen in het samenwerkingsverband over uitlenen, detacheren of symbiose.

Symbiose

Het is verheugend om te lezen, dat er meer mogelijkheden komen om maatwerkarrangementen met symbiose af te spreken. Symbiose zou voor passend onderwijs geweldige mogelijkheden bieden als symbiose in twee richtingen zou kunnen plaatsvinden, dus als ook regulier onderwijs gedeeltelijk op (v)so kan plaats. Op die manier worden de mogelijkheden tot maatwerkarrangementen nog meer uitgebreid.